

ਏ. ਐਲ. ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਵੀ.ਕੇ. ਬਾਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇ. ਜੇ.

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,- ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1989 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 14999

28 ਜਨਵਰੀ, 1992

**ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਅਨੁਛੇਦ 311— ਅਚਨਚੇਤੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ- -
ਅਣਜਾਣ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ — ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ
ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ—ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।**

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਆਰਡਰ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਟਿਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

**ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਅਨੁਛੇਦ 311— ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ
ਕਰ ਰਹੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਮਚਾਰੀ—ਮੁਅੱਤਲ ਦੌਰਾਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ—ਦੀ ਵੈਧਤਾ।**

ਆਯੋਜਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਮਪੰਜ਼ਡ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਜ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਲਜ਼ਾਮ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਰਦਾ ਚੁੱਕਣਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਮੂਰਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਉਦਾਹਰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮੁਅੱਤਲੀ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਾਰਟ-ਕਟ ਹੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਸਿਰਫ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁਅੱਤਲ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪਾਰਾ 7, 8 ਅਤੇ 9)

(1) ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਕਲਾ. 311— ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ — ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿਪੋਰਟ—ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਰਿਪੋਰਟ/ਟੀ—ਕੀ ਪਿਛਲੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ — ਵਿਰੋਧੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ — ਅਜਿਹੀਆਂ, ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਜੋ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ—ਆਰਡਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਬਚੇ ਹੋਏ ਆਧਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਗੁਪਤ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਸਾਲ 1983-84 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲ 1984-85 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ। ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਆਰਡਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 13 ਅਤੇ 18)

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ;

- (i) ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ;
- (ii) 25 ਸਤੰਬਰ, 1989 ਨੂੰ ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ-1 ਵਜੋਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ-2 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ;
- (iii) ਇਹ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 3.26 (ਸੀ) (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। I, ਭਾਗ I;
- (iv) ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮਰ ਭਾਵ 58 ਸਾਲ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ;
- (v) ਇਹ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਜਾਂਚ, ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ, ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਆਦਿ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਿਣਾਮੀ ਰਾਹਤਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ;
- (vi) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਨੁਬੰਧ P-1 ਤੋਂ P-12 ਦੇ ਮੂਲ ਫਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ
- (vii) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ;

(viii) ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਵੀ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ;

(ix) ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੇਵਾ ਲੀਬਿਟ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ, ਫਰਿੰਜ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ;

(x) 1989 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-1) ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ;

(xi) ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਗਨ ਨਾਥ ਕੌਸ਼ਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਡਾ. ਬੀਕੇ ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਮਿਸ ਰੋਜ਼ੀ ਏ. ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਓ.ਪੀ. ਗੋਇਲ, ਐਡੀ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ (ਪੰਜਾਬ),

ਨਿਰਣਾ

ਵੀ ਕੇ ਬਾਲੀ, ਜੇ.

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸੀ, 25 ਸਤੰਬਰ, 1989 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ 3 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਕੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 6 ਜੇ ਸਾਲ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1) ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ) ਨਿਯਮ, 1975 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 1975 ਦੇ ਨਿਯਮ)। ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਵਜੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 25 ਸਤੰਬਰ, 1989 ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ, ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੜਤਾਲ/ਜਾਂਚ ਲੀਬਿਟ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਮਾਪ ਵਜੋਂ ਸਟਾਈਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ 1, ਭਾਗ 1 ਦੇ ਨਿਯਮ 3.26 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ (ਬੀਐਡਆਰ) ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ। ਸੁਪਰਿਨਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ, ਭਾਵ 58 ਸਾਲ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਚਿਓਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਸੁਪਰਿਨਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦਾ ਰੈਂਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਿਯਮ, 1975 ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311(2) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ,

1976, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਆਰਡਰ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਸਲੂਕੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ

ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਜਨਮ 19 ਫਰਵਰੀ, 1938 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਈਆਈਟੀ ਖੜਗਪੁਰ ਤੋਂ ਸਾਲ 1959 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਾਲ 1960 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਵਿਸ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 2 ਮਾਰਚ, 1960 ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ 8 ਫਰਵਰੀ, 1989 ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ। ਉਸਨੂੰ 1 ਜਨਵਰੀ, 1978 ਤੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ 15 ਮਈ, 1986 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਾਲ 1979 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਸਲ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਿਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਉੱਚ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ ਹੋਰ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਵਾਰਥੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪਦਉੱਨਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮਾਮਲਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਸਭ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, - 20 ਸਤੰਬਰ, 1988 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ 36 ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚਾਰ ਹੋਰ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਕ ਹੋਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਵਾਬ ਉਸ ਦੁਆਰਾ 7 ਦਸੰਬਰ, 1988 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਮੁਅੱਤਲ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 8857, 1988, ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ:-

“ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੋਸ਼ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਉਸ ਵੱਲ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਫਸਰਾਂ ਵੱਲ। ਇਹ ਤੱਥ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ

ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਮ ਫੈਡਸ ਕੇਸ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

(2) The Thee ਆਰਡਰ ਨੇ 'ਵਾਬੋਵ ਜੇ! ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ 5p ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੁਤੰਤਰ ਸਨ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਰਾਹ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਭਾਵ ਉਸਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਕੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਦੰਡ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮਾਂ, 1970 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311(2) ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ। ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੌਰਾਨ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 1979 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 1986 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਦਾ ਸਰਵਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਸੀ। ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਐਡ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਗਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 15 ਮਈ, 1986 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਅਗਲੀ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1986 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1987 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਚੰਗੀ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਆਈ, ਪੀ. 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗਾ/ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋ ਸੰਚਾਰ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ, ਪਹਿਲੀ ਮਿਤੀ 21 ਸਤੰਬਰ, 1988, ਜੋ ਕਿ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਤੱਕ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮਿਤੀ 16 ਨਵੰਬਰ, 1988, 22 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਧੀਨ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ 'ਔਸਤ' ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਉਸਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਸੰਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ

ਅਥਾਰਟੀ, ਭਾਵ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ (ਬੀ ਐੱਡ ਆਰ) ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ, ਤੱਖ ਅਤੇ ਅੰਕੜੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਧਾਰਤ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀ. ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਆਖਰੀ ਦੋ ਮਿਤੀ 28 ਨਵੰਬਰ, 1988 ਅਤੇ 25 ਦਸੰਬਰ, 1988। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ - 4 ਜਨਵਰੀ, 1989 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬੀਆਈਐਸ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 30 ਮਾਰਚ, 1989 ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਲਈ ਆਧਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਕੈਨਿੰਗ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। . ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਦੇ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

(3) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਜਤਿੰਦਰਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਈ ਵਿਭਾਗੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲੰਬਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯਮ 3.26 (ਸੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਭਾਗ 1, ਭਾਗ I, ਅਪ੍ਰਸੀਗਕ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਕੁਸ਼ਲ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸਿਖਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਕੇ

ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚੌਪੜਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ

ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। 19 ਮਈ, 1989 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸਿਖਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨੇੜਿਓਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਸੇਵਾ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸਿਖਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਹ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਯੋਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰੀਅਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 8857/88 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। - ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਖੁਦ ਅਨੁਬੰਧ P-4 ਜੋੜਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨੱਥੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਵਿੱਤੀ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਹਿਸਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਹ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਣਗੌਲੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਲਈ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ; ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੀ ਸਾਖ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ; ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਅਚਨਚੇਤੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਹਿਤ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਰੋਕ ਲਈ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਸੀ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1986 ਤੋਂ 3 ਮਾਰਚ, 1987 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ 'ਅੰਸਤ' ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1987 ਐਸਸੀ 948.

ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ / ਉਸ ਦਾ 2 ਸਤੰਬਰ, 1988 ਦਾ ਡੀਓ ਪੱਤਰ 22 ਜੁਲਾਈ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਸਾਖ ਬਾਰੇ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਐਂਟਰੀ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, - 16 ਨਵੰਬਰ, 1988 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ / ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੰਤਿਮ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸੰਚਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸਦੀ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਲ 1983-84 ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਲਈ ਉਸਦੀ ਮਾੜੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 1984 ਵਿਚ ਵੀ, ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਨਤਾ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਅਕਸ ਨਹੀਂ ਮਾਣਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ 24 ਸਤੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਚਿਓਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਭਾਗ I, ਭਾਗ I, ਦੇ ਨਿਯਮ 3.26(c) ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 6 ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ

ਹਵਾਲਾ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ਾਂ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 14 ਫਰਵਰੀ, 1990 ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ।

ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1983-84 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ/ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚੰਗੀ' ਸੀ। ਸਾਲ 1984-85 ਦੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, - 24 ਸਤੰਬਰ, 1985 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹੀ. ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ 15 ਮਈ, 1986 ਨੂੰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। 15 ਜੁਲਾਈ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਅਤੇ 22 ਜੁਲਾਈ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਤੀਜੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਹੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਵੈ-ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੇ। ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. 623/1989 ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ। ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ

ਲਈ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰੀਮਿਊਚਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਕੁਝ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ. ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੰਡਕਾਰੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਲ ਨਾਲ ਟਾਈਲਡ ਹਨ। ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਸੀ, ਨੂੰ ਟਾਈਪੋਗ੍ਰਾਫਿਕਲ ਗਲਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 15 ਜੁਲਾਈ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਅਤੇ 22 ਜੁਲਾਈ, 1937 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚੀ P-13 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡ/ਮਾਮਲੇ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਕਿ ਸਾਲ 1983-84 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1983-84 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲ 1984 ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਦਾ ਪੈਨਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੂੰ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਮੇਤ ਚਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਫਾਈਲ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸਕੱਤਰ ਟੈਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ, ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲ 1983-84 ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਬੀਆਈਐਸ ਦੀ ਸਾਖ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਲ 1984-85 ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 24 ਸਤੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਅਤੇ 22 ਜੁਲਾਈ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੀ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਵੇ। 20 ਅਕਤੂਬਰ, 1971 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ(ਨਾਂ) ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ

ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ(ਨਾਂ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ- ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਤਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਫਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।"

ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਲਈ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮਤ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਖ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ। ਸਿਖਰਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਦਾਇਤਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਘੋਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫਿੱਟ .

(4) ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵੇਖੇ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੱਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਚਿਓਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਕੌਸ਼ਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ, ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਕਾਮਪਲਸਰੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੇਟੈਂਟ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਪਊਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਬਣਾਉਣਾ, ਵਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਟੈਂਡ ਲਈ, 24 ਅਗਸਤ, 1990 ਨੂੰ SLP ਨੰਬਰ 862-63/1990 (ਵੀ. ਕੇ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ) ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ 25 ਸਤੰਬਰ, 1989 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਵੀ.ਕੇ. ਜੈਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਕਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਵੀ.ਕੇ. ਜੈਨ ਨੂੰ

ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰੇ ਅਤੇ - ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਵੀ.ਕੇ. ਜੈਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਆ ਜਾਂਦਾ। (ਸੁਪਰ)। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਇਕੋ ਇਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਮੁੜ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ। ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਜੋ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਜੇਕਰ ਕਈ ਆਧਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਆਰਡਰ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਟਿਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਿਦਿਆ ਭੂਸ਼ਣ ਮਹਾਪਾਤਰਾ (2) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਪਰ ਅਦਾਲਤ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ, ਬਸ਼ਰਤੋਂ ਇਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਕਰਮ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਉਹ ਕਾਰਨ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਕੱਲੇ ਉਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪ੍ਰਾਈਮਾ ਫੇਡ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਕਰਮ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(2) ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 779.

ਉਸ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਰ ਸਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਉਸਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। *ਬਿਦਿਆ ਭੂਸ਼ਣ ਦੇ ਕੇਸ (srtpra)* ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰ ਮੋਹਨ ਨਿਗਮ (3) ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ *ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਅਚੂਥਨ ਨਾਇਰ* (4) ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਠੀਕ ਇਸ ਲਈ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ਗੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(5) ਸ੍ਰੀ ਕੌਸ਼ਲ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼-ਮੁਕਤ ਹੁਕਮ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਮੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕੇਸ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਚਿਓਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਜੋ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼। ਬਹਿਸਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ 19 ਮਈ, 1989 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਪੀ.ਓਝਾ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਸਿਖਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਲ 1983-84, 1984-85 ਅਤੇ 1987-88 ਦੀਆਂ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਸੀ। ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਪਾਸ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਠਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ ਸਨ। ਮੰਨਿਆ।

(6) ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਰਥਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਨਸਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਛੱਡ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕੋ-ਇਕ ਦਲੀਲ

(3) ਏਆਈਆਰ 1977 ਐਸਸੀ 2411

(4) 1977(2) SLR 720।

ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੰਬਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਪ੍ਰਫਾਈਲ ਵਿਜ਼ਨ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ ਜੋ ਜੇਕਰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼-ਮੁਕਤ ਹੁਕਮ ਨਾ ਤਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ, ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੋਊਂਟਸ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਣਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ, ਪਰ ਇੱਕ ਅਮੂਰਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਗੌਲਿਆ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਤਾਂ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਬਾਈਬਿੰਡਿੰਗ ਉਦਾਹਰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ। ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ, ਉਸ ਸਵਾਲ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਰਣਾਇਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੁਕਮ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਇਸ ਤੱਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਮ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਸੂਪੀ ਰਾਜ (5) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਟੈਸਟ ਕਿੱਥੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ। ਦੋ ਟੈਸਟ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਹ ਲਾਭ ਗੁਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। .

ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼-ਮੁਕਤ ਹੁਕਮ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੇ ਜੇ. ਐਮ. ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (8) ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਇਹ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ - ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ

(5) ਏਆਈਆਰ 1954 ਐਸਸੀ 369

(6) 1981(1) SLR 554.

ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ ਯੋਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਜਿਹੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਹੁਕਮ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਚ. ਐਲ ਮਹਿਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (7) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਮਾਸਟਰ ਵਜੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਤੱਥ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਨਿਰਣਾਇਕ ਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੁਕਮ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੈ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਲ 1951 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਆਮਲਾਲ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਦੋ ਟੈਸਟ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਇਹ ਦੋ ਟੈਸਟ ਹਨ: (i) ਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ (ii) ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਲਾਭ ਨੂੰ ਗੁਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਮਾਇਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਇਮਪਗਡ ਨੋਟਿਸ ਅਨੁਸੂਚੀ P-6 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਲਈ ਸਮਾਨ

ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਮਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲਣੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਆਦਿ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਇਪਗਨਚਰ ਨੋਟਿਸ ਅਨੁਸੂਚੀ P-6 ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, -ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਪਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ

(7) 1974(2) SLR 107.

(8) ਏਆਈਆਰ 1954 ਐਸਸੀ 369

ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(8) ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ “*ਨਾਗੋਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ*” (9) ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਮੁਅੱਤਲੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ। ਇਹ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਲੰਬਿਤ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲੀ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 “ਯੂਨੀਅਨ ਓਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਇੰਦਰਜੀਤ ਰਾਜਪੂਤ” (10) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 1981 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚਕਾਰ 1981 ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਇੰਕਰੀਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 1981 ਵਿਚ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਸਖਤੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਾਨਸਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮਕਸਦ ਲਈ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਦੇ ਉੱਚ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ

ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੰਦਰਜੀਤ ਰਾਜਪੂਤ 'ਤੇ 6 ਦਸੰਬਰ 1976 ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਮਹਿਲਾ-ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਗਾਏ ਸਨ। ਦਰਜੀਤ ਰਾਜਪੂਤ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮਦੋਨਜ਼ਰ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਜਾਂਚ ਲਗਭਗ ਪੂਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(9) 1976(1) SLR 389.

(10) 1990(1) SLR 144.

(9) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, *ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ* (11) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 31 ਮਈ, 1974 ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਘਟਨਾ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇਸਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਰੂਪ 'ਇਹ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਮੁਅੱਤਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਕੱਲੇ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲੰਬਿਤ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ

ਵਕੀਲ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ. ਐਮ. ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਭੇਦ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਭੇਦ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੈਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ 1985 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 102, 1989(2) ਐਸਐਲਆਰ 45 ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਜੇ. ਐਮ. ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ। ਦੁਆਰਾ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਖਾਸ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

(11) CWP 5777/75, 23 ਨਵੰਬਰ 1982 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਇਹ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਤੀ 01 ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ 27 ਸਤੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਿ ਕੀ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(10) ਇਕੋ-ਇਕ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਵਿਵਾਦ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਓਏਸਿਸ ਜਾਂ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੰਮ, ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕੀ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: -

ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਸਾਲ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ।

1983-84

ਉਸਦੀ ਵੱਕਾਰ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

- 1984-85 ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਸਵੀਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਾਣਦਾ ਸੀ।
- 1.4.1986 ਤੋਂ 31.3.1987 ਤੱਕ ਔਸਤ। (ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਖੁਦ ਸਟੈਂਡ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਔਸਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ)।
- 22.7.1987 ਤੋਂ 31.3.1988 (1987-88) ਸਾਲ 1987-88 ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ "ਚੰਗਾ" ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਉਸਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਸਾਲ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ।

ਕਾਲਮ “ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਲਈ ਸਾਖ”, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਨ।

15.10.1987 ਤੋਂ 31.3.1988 (1987-88) ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ "ਅੰਸਤ" ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਨੁਕਸ ਦੇਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਦੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਓ.ਡਬਲਯੂ. ਵਿੱਚ 31 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘੱਟ ਗਿਰਾਵਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ 87 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਵੱਕਾਰ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮਦਨਜ਼ਰ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਲਈ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਗੋਂ ਐਕਸੀਅਨ ਅਬੋਹਰ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ NHs ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਾ

(11) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਾਲ 1983-84 ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਏ.ਸੀ.ਆਰ. 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ, ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਾਖ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਾਲ 1984-85 ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਨੈਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, - 24 ਸਤੰਬਰ, 1985 ਦੀ ਡੈਮੀ -ਅਧਿਕਾਰਤ ਚਿੱਠੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਸ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਉਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੀਆਂ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(12) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿਹੜੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਚਾਰਿਤ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਲ 1984-85 ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਸੰਕੇਤ ਦੁਆਰਾ! ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਤਰੱਕੀ - ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋ ਮਾੜੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਲ 1983-84 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕੇ ਹਨ। ਦੋ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਚੁਣਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੀ, ਸਾਲ 1984-85 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਾਲ 1983-84 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਤੱਕ 'ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਸੰਚਾਰਿਤ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਲ 1984-85 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਬਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਪੋਸਟ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ "ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (12) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਨੂੰ ਸਾਲ 1968 ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਉਦਯੋਗ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਉਹ 19 ਮਾਰਚ, 1980 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇ। ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਵੀ ਚੰਗਾ ਸੀ ਪਰ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਮਝੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 1960-61, 1963-64, 1964-65, 1969-70, 1970-71, 1971-72, 1972-73 ਅਤੇ 1975-76 ਲਈ ਵੀ ਇਹੀ ਹੈ। ਨੇ ਸੰਕੋਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਸਰਵਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਖਰਾਬ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲ 1968 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 1960-61, 1963-64 ਅਤੇ 1964-65 ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਮੁੱਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਾਲ, ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਫਾਲਤੂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ * ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਤੋਂ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਨੂੰ ਸਾਲ 1971-72 ਅਤੇ 1972-73 ਲਈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਾਲਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੇ ਉਤੇ

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, 1974-75 ਅਤੇ 1975-76 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ, ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ' ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ "ਅੰਸਤ" ਮੰਨਿਆ। 1976-77 ਵਿੱਚ, -ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ 'ਚੰਗਾ' ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ।

(12) ਏਆਈਆਰ 1987 ਐਸਸੀ 948.

'ਅੰਸਤ'। ਸਾਲ 1977-78, 1978-79 ਅਤੇ 1979-80 ਲਈ, ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ 'ਚੰਗੇ' ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਆਖਰੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚੰਗੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਸਨ। ਸਾਲ 1971-72, 1972-73 ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲਟ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਮਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਾਲ 1971-72 ਅਤੇ 1972-73 ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਦੂਰੀ, ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ, ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਪੇਖਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰਥਹੀਣ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ

ਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਬਾਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਮਾਥੁਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ, (13) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਰਵਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਗੱਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਿ ਸੀ

(13) 1977(1) SLR 609.

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸੇਵਾ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ 'ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਡਿਪਾਰਟ ਮੈਂਟਲ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ, ਜਿਸ ਦੀ 19 ਜੁਲਾਈ, 1972 ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ, ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਹਾਇਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 11 ਸਤੰਬਰ, 1959 ਤੋਂ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹਨ। 1319 ਆਫ਼ 1990 "ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥੀ ਸਿੰਘ ਮੌਗਾ", ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ। ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ"। - ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਉਸਦੇ ਪੂਰੇ ਕੈਰੀਅਰ ਵਿੱਚ "ਔਸਤ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾੜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਦੇਹਪੂਰਨ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀਆਂ 6 ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ। 11 ਵੇਂ ਸਾਲ ਪਛੜੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ੱਕੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਵੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਧੋਖਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ 4 ਅਗਸਤ, 1978 ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ "ਚੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇਗੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ", (14) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰੋ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)

ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਐਂਟਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ "ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ 30 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਰਸੇ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਉਸਦੇ ਪੂਰੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੌਰਾਨ, ਸਾਰੀਆਂ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ "ਚੰਗੀਆਂ" ਦੀਆਂ ਸਨ। "ਬਕਾਇਆ" ਨੂੰ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਜੋ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਬੀਪ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸ਼ੱਕੀ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਨ। "ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਬੀ. ਰੈਂਡੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (15) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁਦ ਸ਼ੱਕੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਰਗ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(14) 1990(2) SLR 293.

(15) 1979(2) SLR 792.

ਇੱਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲ ਜਾਂ ਘਾਟ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰਹੇਗਾ।

(13) ਉੱਪਰ ਕੀਤੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪੱਕਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਡਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

(14) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 22 ਜੁਲਾਈ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਅਤੇ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਲਟ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਅਤੇ ਸਾਲ 1984-85 ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਰਾਏ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੀਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ "ਵੀ. ਡੀ ਗੌੜ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (16)। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

“ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਗੁਪਤ

ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (17) ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਐਡਹਾਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਸ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

(16) '1991(4) sS.LR 1 132.

(17) 1986(2) UJSC 235 ਅਤੇ AIR 1986 SC 1626।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ ਬਿਹਤਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲ 1984-85 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311(2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮੰਨਿਆ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 311(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ, "ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ" 1986 (2) UJSC 235 ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਦਾਰੇ ਰਾਹੀਂ ਦਸੰਬਰ 1976 ਤੋਂ ਨਵੰਬਰ 1977 ਦਰਮਿਆਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਵਜੋਂ ਐਡਹਾਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰੈਗੂਲਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਤੰਬਰ 1980 ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਐਡਹਾਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਸਰਕੂਲਰ ਪੱਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲੰਕ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਰਲ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਾਂ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311(2) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰੀਅਰ 'ਤੇ ਕਲੰਕ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਅਦਾਲਤ ਦੇਸ਼-ਮੁਕਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਸਲ ਆਧਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੰਨਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਮਾਨਸਿਕ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311(2) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਖਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਲੰਕ ਹੋਵੇਗਾ। *ਵੀ. ਡੀ. ਗੌੜ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਭਾਵ *ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)*, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਪੂਰਨ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਕੀਲ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ *ਵੀ. ਡੀ. ਗੌੜ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਵਾਪਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਯੁਕਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਹਟਾ ਸਕਣ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸ. ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਕੀਲ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। 18 ਨਵੰਬਰ, 1967 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਪੱਤਰ *ਰਾਹੀਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।* ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ

ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਗਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਨੁਕਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੇ W ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਟੈਲੀਜ਼ਿਟੀ ਸੰਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, - ਸਰਕੂਲਰ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 2334-ASI-60// ਰਾਹੀਂ /1.57D8, ਮਿਤੀ 3 ਮਈ, 1960 ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕੂਲਰ ਨੰ. 3778-SII (1)-71/17239, ਮਿਤੀ 5 ਜੁਲਾਈ, 1971 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਏ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰ-ਵਿਚਾਰੀ ਟਿੱਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਮ "ਨੁਕਸ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ" ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਰਾਏ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਚਨਬੱਧ/ਗਲਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਤਹਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਾਏ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ "ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ" ਵਰਗੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪਾਂ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਦੇ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਚੰਗੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ v.rona ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਚਲਾਏਗਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਸਹੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੱਚਾਈ ਹੁਣ 1

ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ

ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ। ਮਾਤਹਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸੇ ਸਰਕੂਲਰ ਭਾਵ ਮਿਤੀ 3 ਮਈ, 11) 60 ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

"41. ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਬੰਧਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇ।

ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਜਾਂ ਸੰਪਰਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅੱਖਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੇਈਮਾਨ ਹੈ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਸਾਖ ਦਾ ਵੀ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਣਦਾ ਹੈ। ਸਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ, ਇਸ ਲਈ, ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤਸੱਲੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। "ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, "ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਪਟਿਆਲਾ ਰੋਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ" (19) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਗੈਰ-ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ, ਉਲੰਘਣਾ ਜਿੱਥੇ 'ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜੋ ਸਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖਪਤ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ". ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ "ਏ.ਆਰ. ਦਰਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ", 1987 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 102 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਸਨ। "ਵੀ ਡੀ ਗੌਰ ਦੇ ਕੇਸ" ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ। ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਵੀ.ਡੀ. ਗਾਵ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ "ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜਨਕ ਰਾਜ ਜੈਨ", (ਸੁਪਰਾ) "ਏ.ਆਰ. ਦਰਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ" (20), ਅਤੇ "ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਪਟਿਆਲਾ ਰੋਜ਼" ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। . ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ" (ਸੁਪਰਾ), ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

(16) *ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਅਤੇ 22 ਜੁਲਾਈ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਨੁਸੂਚੀ P-10, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੂ. ਦੇ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੀ.

Darshan Singh v. The State of Punjab and another 439
(S. S. Sodhi, J.)

(19) 1989(5) SLR 169.

(20) 1987 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 102, 27 ਅਕਤੂਬਰ 1988 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

(17) 22 ਜੁਲਾਈ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਅਤੇ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੇਰੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਹ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਕ ਕੋਕਨਸੇਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, 3 ਨਵੰਬਰ 1988 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-14) ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 10 ਨਵੰਬਰ, 1988 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਨੁਸੂਚੀ P-15 ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 20 ਦਸੰਬਰ 1988 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਦੁਹਰਾਈ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚੀ P-16 ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, - 13 ਫਰਵਰੀ, 1989 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਤਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ. 4 ਜਨਵਰੀ, 1989 ਨੂੰ ਹੀ ਆਖਰਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 623 ਆਫ਼ 1989 ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਿਰ 30 ਮਾਰਚ 1989 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ

ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ, ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਮਿਆਦ-ਏ-ਕੁਆ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਪੈਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਖੁਦ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਗੇ ਕਿ - ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਪਤਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਖਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ* ਜਦੋਂ ਵੀ ਟੀਨੇਮ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਸਥਿਤੀ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਟਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪੋਸਟ-ਟੈਕਟੋ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕੋਈ 61 ਕਿਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਵਧਾਇਆ ਜਾਂ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ/ਪਲਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 22 ਜੁਲਾਈ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਅਤੇ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਮੰਨ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਲ 1983-84 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1984-85 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(18) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ "ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਕਰਨਲ ਜੇਐਨ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ" (21), "ਆਰ. ਐਲ. ਬੁਟੇਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ

ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ” (22), “ਐਨ.ਵੀ. ਪਵਤਾਭੱਟ<? v. ਮੈਜ਼ੂਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ” (23) ਅਤੇ “ਸੀਡੀ ਆਈਲਾਵਾਦੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਹੋਰ” (24), ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰੋਲ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੇ ਅਧੀਨ

(21) 1971(1) SCR 791.

(22) 1971(1) SCR 55.

(23) 1973(1) SCR 304.

(34) 1990(4) SLR 224. ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਰਾਏ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਦਾਲਤਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਮਾਨਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਮਨਮਾਨੀ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿਰਫ਼ ਬਚੇ ਹੋਏ ਆਧਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਗੁਪਤ ਰਿਕਾਰਡ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਲ 1983-84 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲ 1984-85 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 22 ਜੁਲਾਈ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਅਤੇ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1987 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1988 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ਬੱਧ ਆਦੇਸ਼, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

(19) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਆਖਰੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਚਿਓਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ (ਅਨੇਕਚਰ ਪੀ-2) ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਲੀਬਤ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਚਿਓਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੀ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ

ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(20) ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ:

- (a) 25 ਸਤੰਬਰ, 1989 ਨੂੰ ਅਚਨਚੇਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-1) ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;
- (b) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ
- (c) ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(21) ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਸ. ਸੀ. ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

Darshan Singh v. The State of Punjab and another 443
(S. S. Sodhi, J.)

(ਪੂਰਾ ਬੈਂਚ)

ਐਸ ਐਸ ਸੋਢੀ, ਆਰ ਐਸ ਮੌਗੀਆ ਅਤੇ ਐਨ ਕੇ ਸੋਢੀ, ਜੇ. ਜੇ.

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ-ਜਵਾਬਦਾਰਾ।

1987 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 4268

24 ਫਰਵਰੀ, 1992

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਕਲਾ. 226— ਪੰਜਾਬ ਰਿਕਰੂਟਮੈਂਟ ਆਫ ਐਕਸ-ਸਰਵਿਸਮੈਨ ਰੂਲਜ਼, 1982— ਆਰ.ਆਈ. 4, ਪਰਿਵਰਤਨ—ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਲਈ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ—RI 4 'ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰਭਰ ਬੱਚੇ' ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਿਆਇਤ ਦੇਣਾ—ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ਼ਨ 'ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜੀਵਿਤ ਅਤੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ—ਲਾਭ ਸਾਰੇ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ।

ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸਦੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਤਰਕ ਸਾਰੇ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਜ਼ਿਉਂਦਾ। ਪ੍ਰਾਵੀਸ਼ੋ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਨਿਰਭਰ ਬੱਚੇ" ਹਨ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਸਾਬ-ਸਰਵਿਸਮੈਨ ਦੇ ਨਿਰਭਰ-ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬੇਤੁਕੀਤਾ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਪਾਰਾ 8 ਅਤੇ 9)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਡਾ. ਗਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਸਿਰਫ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਲਾਭ ਸਾਰੇ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ